

Årgång 42

MAGASINET

MEDLEMSTIDNING FÖR PAPPERS AVD 68

NR. 1 2024

Krönika

Strejk för det som är viktigt på riktigt

Rospiggarna

Inför den nya säsongen

Ordförande har ordet

Arbetsförmedlingen bantas ned!

Arbetsförmedlingen bantas ned!

Läste härom dagen i tidningen Arbetet att Arbetsförmedlingen behöver minska antalet anställda med ett hundratal personer och att anledningen till det är att myndighetens budget för personal har krympt. Helt enkelt har den konservativa regeringen stärkta med SD beslutat att minska anslag till Arbetsförmedlingen med drygt 250 miljoner kronor under 2024.

Beslutet är minst sagt kontroversiellt då arbetslösheten i landet stiger och i dag ligger på nästan 7%. Ca 339 000 personer var inskrivna som arbetslösa i slutet av 2023. Tyvärr är prognosen inte ljusare för i år. Konjunkturinstitutet spår att arbetslösheten kommer att fortsätta stiga och toppa på ca 8,5 % i slutet av 2024.

Utvecklingen och regeringens agerande är ingen överraskning. En konservativ regering agerar alltid så. De är inte arbetarnas vänner. De tänker bara på kapitalet och vill villkorslöst hjälpa medlemmarna i Svenskt Näringsliv. Hur och varför de gör det kan man fråga sig. Svensk politik har sedan slutet av 1800-talet varit organiserad runt konflikten mellan arbete och kapital och hur fördelningen av ekonomiska resurser ska se ut. Det har gett upphov till den höger-vänster-skala som det flitigt talas om i den svenska politiska debatten idag. Vi på den vänstra delen av skalan försvarar alltid arbetets intresse och de på den högra kapitalets.

Då inställer sig frågan vad neddragningen på Arbetsförmedlingen har att göra med relationen mellan arbete och kapital? Enklaste förklaringen är att när arbetslösheten i landet stiger minskar värdet av en arbetad timme. Alla marknader styrs av relationen mellan efterfrågan och utbud. Många arbetslösa på arbetsmarknaden bromsar löneutvecklingen. Facken har i regel svårare att lyfta de anställdas löner under tider då utbudet är mycket högre än efterfrågan. Arbetsgivarens lönekostnad minskar. Färre handläggare på myndigheten som genom sina insatser ska bromsa antalet arbetslösa är en kontraproduktiv förändring som bara gagnar kapitalet.

"Svensk politik har sedan slutet av 1800-talet varit organiserad runt konflikten mellan arbete och kapital och hur fördelningen av ekonomiska resurser ska se ut!"

Som jag skrev är högerens agerande ingen överraskning för mig. Det är en mycket större överraskning att M, KD, L och SD tillsammans får 52,6 procents stöd bland arbetarväljare. Arbetarna ger sin röst till den politiska kraft som jobbar för kapitalet och mot arbetet. Mot oss själva!

Det sista jag vill med den här texten är att ge någon en moralisk eller ideologisk läxa! Jag vill bara uppmana er att på egen kant fördjupa er i ämnet före nästa val. Vi äger alla vår röst och disponerar den fritt efter bästa förmåga. Se bara till att din gagnar just dig och din familj och de kamrater du jobbar med. Redan i juni har vi EU-parlamentsval. Nonchalera inte det. Resultatet av det påverkar dig och mig mycket mer än du tror! Vi har i februari publicerat en specialutgåva av Pappers Magasinet som handlar om det. Hoppas den har hjälpt dig att bilda dig en egen uppfattning.

Avtalsrörelsen 2025

2024 är det sista avtalsåret. Snart är det dags att börja förbereda förhandlingar om det nya avtalet. Redan under hösten kommer förbundsledning samlas alla avdelningsordföranden för att diskutera avtalskrav. Det är för tidigt att spekulera om vilka krav som kommer vara mest aktuella men en av dem är alltid återkommande. Vår plånbok behöver åtminstone behålla köpkraften! Under 2023 och 2024 har köpkraften blivit svagare då inflationen var högre än löneökningen. Det fick vi göra för att ge vårt bidrag till ekonomistabilisering och en lägre arbetslöshet. Tyvärr verkar det som att vi var väldigt ensamma om det. Regeringens insatser var i stort sett obefintliga och det är tragiskt och ofattbart. Som ett direkt resultat av det är det många arbetare som står utanför arbetsmarknaden. Nu är det dags att ta hand om oss och plånboken.

Aleksandar

Facket liknar trebent pall

En facklig organisation kan liknas vid en trebent pall. Den måste ha tre stadiga ben att stå på: bra kollektivavtal, goda ekonomiska förutsättningar och hög organisationsgrad. De tre benen gör också den fackliga organisationen relevant i sitt sammanhang för medlemmarna, för andra fackliga organisationer, gentemot arbetsgivarna och för samhället i stort. Med tre jämnlånga ben blir det ordning och reda och pallen står stadigt även om underlaget skulle vara lite ojämnt. Ren facklig styrka helt enkelt.

Så hur stadigt står då Pappers pall?

När det kommer till kollektivavtal så har vi ett väldigt bra sådant, jämfört med övriga arbetsmarknaden. Bland annat har vi makten att lokalt bestämma över arbetstider och lön; en förmån som inte många andra arbetsplatser har. Vidare har vi också många av tjänstemännens avtalsdelar i vårt kollektivavtal, något som oftast inte finns med i andra centrala avtal inom LO.

Även det andra benet är stabilt. Vår ekonomi är i bra balans och vi förvaltar kapitalet med hållbarhet och försiktighet. Vi har under lång tid byggt upp ett kapital för att kunna stå självständigt på egna ben. När medlemsantalet minskar på grund av strukturförändringar i branschen är ett bra kapital inte bara en förutsättning utan även en nödvändighet.

Gällande organisationsgraden, tredje benet, så har det däremot blivit lite kortare och då börjar pallen bli ostadig. Vi har under ett antal år minskat i organisationsgrad, från en exceptionellt hög nivå på över 95% när vi låg som högst under 80-talet, till att ligga på 91,7% vid årsskiftet 2022/2023. Ett år senare, vid årsskiftet 2023/2024, hade

"En av Pappers styrkor är just att det finns förtroendevalda på nästan samtliga skiftlag och avdelningar på bruken"

organisationsgraden ökat marginellt med 0,3% upp till 92%. Glädjande såklart, men dessvärre inte tillräckligt för att vi ska kunna stå stadigt, vara relevanta och få andra att lyssna på vad våra medlemmar vill. Här har därför alla förtroendevalda i Pappers en roll i att hjälpa till och få upp organisationsgraden ytterligare.

En av Pappers styrkor är just att det finns förtroendevalda på nästan samtliga skiftlag och avdelningar på bruken. En nyanställd träffar oftast skydds-/kontaktombudet under sin första arbetsdag på arbetsplatsen och det är i det mötet som den första fackliga kontakten bör tas med ens nya arbetskamrat. Att rätt och slätt presentera sig som förtroendevald och ställa den enkla frågan: Vill du hjälpa oss i Pappers att bli ännu starkare genom att bli medlem?

Därför är du som förtroendevald på arbetsplatsen viktig för förbundet. Just du behövs för att Pappers ska bli bättre. Enligt den årliga medlemsundersökningen har dessutom också 66% av medlemmarna utan uppdrag svarat att de kan tänka sig att värva en ny medlem. Om dessa 66% och förtroendevalda kunde kroka arm för att gemensamt hjälpas åt att värva nya medlemmar på arbetsplatsen skulle organisationsgraden öka och pallen stå stadigare.

På Hallstaviks pappersbruk ligger organisationsgraden på hela 97,3%. Bra jobbat! Uppenbarligen har ni hittat ett fungerande arbetssätt för att värva nya medlemmar. Fortsätt så och sluta inte att ställa frågan till nya arbetskamrater. Det är nämligen bara det benet som kan justeras för att ge ökad stabilitet.

Sammanfattningsvis har Pappers utrymme att växa. Våra två stadigaste ben ger oss muskler, i form av kompetens och resurser, att bygga en facklig organisation för framtiden. Låt oss därför aldrig hamna i ett läge där förbundets förmåga att företräda medlemmarna ifrågasätts på grund av ett för lågt medlemsantal.

Per-Anders Pettersson

Pappers 2:e viceordförande

ARBETSMILJÖVERKSAMHET

Kemikalieutbildningsdeltagare

På Hallsta pappersbruk har man dragit i gång en kemikalieutbildning riktad till alla medarbetare som behöver kunskaper om kemiska risker i sitt arbete. Syftet med kemikalieutbildningen är att förse deltagarna med kunskaper och färdigheter för att identifiera, bedöma och hantera kemiska risker på arbetsplatsen - med målet att skapa en säker och hälsosam arbetsplats. Utbildningen ger kunskaper om olika typer av kemiska risker, klassificering och märkning, säkerhetsdatablad (SDB), riskbedömning, riskhantering, nödlägesrutiner samt larm och vissa processer. Vi fördjupar oss extra i Hallstas farliga kemikalier och hanteringen av dessa.

Utbildningen är en heldagskurs där teori blandas med praktiska moment. Under våren är utbildningen anpassad till de som utför jobb inom massproduktionen/norrvidan och under hösten för övriga på Hallsta pappersbruk (kursstillfällena spikas innan sommaren). Utbildningsteamet består av Ulrika Hallgren, Roger Ytterberg, Jonas Svensson, Claes Karlsson och Robin Mattson-Wiik. Lars-Håkan Jansson har medverkat i egenskap av rådgivare och expert.

Ulrika Hallgren

Kemikalieutbildningsdeltagare

Våra egna utbildare - fr.v. Roger Ytterberg, Robin Mattsson Wiik, Claes Karlsson, Jonas Svensson

■ ÄNDRING I SJUKFÖRSÄKRINGEN

Pappers och Folksam har kommit med ett förbättringsförslag när det gäller sjukförsäkringen. Idag träder försäkringen i kraft efter 90 dagar av sjukskrivning och gäller under 18 månader. I det nya förslaget kommer den trädde i kraft redan efter 30 dagar av sjukskrivningen och kommer att gälla under 20 månader. Vår avdelning har sen tidigare valt den högsta ersättningsnivån (6%). Förbättringen i försäkringen kommer att kosta oss 18 kr/månad. Idag betalar vi 61 kr för både efterlevnads- och sjukförsäkring. Det nya priset blir 79 kr. Avdelningsmötet beslutade den 22 februari att införa förbättringsförslaget.

Försäkringen idag			Erbjudande 2024			
Sjukförsäkring 3 mån karens 18 mån utb			Sjukförsäkring 1 mån karens 2 mån utb			
%	Belopp	Premie	%	Belopp	Premie	Tot premie
2% av pbb	1 146 kr	6 kr	2% av pbb	1 146 kr	6 kr	12 kr
3 % av pbb	1 719 kr	10 kr	3 % av pbb	1 719 kr	9 kr	19 kr
4% av pbb	2 292 kr	13 kr	4% av pbb	2 292 kr	12 kr	25 kr
5% av pbb	2 865 kr	16 kr	5% av pbb	2 865 kr	15 kr	31 kr
6% av pbb	3 438 kr	19 kr	6% av pbb	3 438 kr	18 kr	37 kr

Foto: Daniel Roos

Strejk för det som är viktigt på riktigt

Nära sju av tio svenska anser att IF Metall gör rätt som strejkar. Och över åtta av tio anser att det är viktigt att svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige. Det visar en undersökning som Novus har gjort på uppdrag av LO.

Stödet för strejken och för kollektivavtal är alltså mycket starkt. Och det är ingen överraskning. Trygga löner och villkor är ju en bärande del av den svenska modellen.

Men det är ändå en viktig vetskap för oss i facket att ha med oss. För strejken är långvarig. Den prövar vår sammanhållning och gemensamma styrka. Nu om någonsin är det viktigt att vi håller i – och håller ut.

IF Metalls medlemmar på Tesla visar ett fantastiskt mod. De utsätts för stark press från sin arbetsgivare. Men de

fortsätter strejka för trygga arbetsvillkor, en dag i taget. De är våra fackliga hjältar.

Strejkvakterna från IF Metall och andra förbund står upp för de strejkande. Dag efter dag står de utanför Teslas verkstäder. Tar emot en hel del hejarop – och en och annan utskällning.

Vi har stor hjälp från andra fackföreningar i Sverige och Norden. Tesla mötas av stängda hamnar. Deras post levereras inte, deras laddstolpar servas inte – och soporna hämtas inte som vanligt. Bolaget svarar med att runda blockaderna på alla sätt de kan. Strejkbryteriet är organiserat – och minst sagt uppseendeväckande.

Vi står helt enkelt mitt uppe i en historisk kraftmätning mellan löntagare och arbetsgivare. Och vi har hela världens blickar på oss.

Då får vi inte glömma vad som är vårt mål. Ja, varför vi strejkar. Vi gör det för att våra medlemmar på Tesla ska ha trygga villkor. Inte bara idag – utan även imorgon.

Samtal med Tesla pågår. Vi gör allt vi kan för att hitta en lösning – för medlemmarnas bästa. Men vi står fortfarande långt ifrån varandra.

Tesla vill inte ha kollektivavtal, av ideologiska skäl. De vill bestämma på arbetsplatsen helt själva, utan att de anställda lägger sig i. Och de vill inte betala de anställda enligt villkoren i kollektivavtalet. Till exempel vägrar de att ställa upp på arbetstidsförkortningen.

Om Tesla slipper undan att teckna avtal, så har de en orättvis konkurrensfördel. I längden drabbar det alla som arbetar i motorbranschen, eftersom det blir ett tryck nedåt på arbetsvillkor och löner.

Därför gäller vår konflikt med Tesla inte bara villkoren för våra medlemmar på Tesla, utan många fler. Och därför har strejken starkt stöd i hela Sverige.

Just nu tar vi strid för det som är viktigt på riktigt.

Marie Nilsson

Kampen fortsätter!

Tesla strejk i Umeå

■ MEDLEMS DIKT

PERNILLA WESTMAN

*Vem säger
att dina ord är dom rätta
och att ditt sätt är det bästa*

*Vem bestämmer
att din röst är starkast
och att din väg är den rätta*

*Vem bedömer
att du är viktigare
och att du är värd mest*

*Är det någon annan
eller din egna tro
Jag bara undrar*

Äntligen dags för bättre pensioner!

Kollektivavtal avseende pensioner är något som vi inom LO har tillsammans. LO förhandlar med Svenskt Näringsliv och resultatet av dessa

förhandlingar är något som alla medlemsförbund i LO behöver förhålla sig till.

I förhandlingarna som slutfördes 2020 kom parterna överens om sänkta åldersgränser för intjänande av ålderspension. Från den 1 januari 2023 tjänas pension in redan från 22 års ålder. Detta var en viktig rättvisefråga då tjänstemän i regel påbörjar sitt yrkesliv senare och därmed tjänar in sin pension i princip från första dagen. Den motsatta ordningen har varit fallet för arbetare som påbörjat sitt yrkesliv efter avslutat gymnasium och därefter fått vänta flera år innan avtalspension börjat betalas in. Den sänkta åldersgränsen var framför allt en justering som gynnade medlemsförbund med många unga. En annan viktig del av överenskommelsen var överenskommelsen om månadsberäkning och månadsrapportering av pensionspremien.

Som ni kanske känner till har arbetsgivaren betalat in en premie som utgjort 4,5 procent av lönedelar under 7,5 inkomstbasbelopp och 30 % på lönedelar därutöver. Bakgrunden till skillnaden är att för lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp tjänas ingen allmän pension in utan enbart tjänstepension. Beräkningen har inte skett månadsvis utan årsvis. Detta har missgynnade arbetare som enskilda månader kan gå över gränsen för att få den högre pensionsavsättningen, men inte årsvis. Tjänstemän har i regel en betydligt jämnare lön under årets alla månader då exempelvis varken ob eller övertid betalas ut i samma utsträckning.

När parterna kom överens om denna nyordning antog både LO och Svenskt Näringsliv att det på ett inte allt för krångligt sätt skulle gå att bygga om datasystemet hos det partsgemensamma bolaget Fora. Tyvärr visade sig detta vara fel. Efter en ny upphandling av datorsystem är nu äntligen det nya systemet på plats från den 1 januari 2024. Denna nya ordning är särskilt gynnsam för Pappers medlemmar där den absoluta huvudregeln för all typ av ersätt-

"Det är viktigt att prioritera bättre pensioner i kommande avtalsförhandlingar. Pappers medlemmar förtjänar en bra pension!"

ning (förutom bonus och innestående semesterersättning vid anställnings avslutande) är att denna ligger till grund för beräkning av pensionspremien den månad då utbetalningen sker. Det handlar om många miljoner kronor per år i extra pensionspremie som arbetsgivarna på vårt avtalsområde från och med januari i år kommer behöva betala in.

En ytterligare förbättring är den förstärkta rätten till kompensationsledighet som börjar gälla den 1 april 2024. I förlängningen är förhoppningen att uttag av kompensationsledighet ska fungera bättre på avtalsområdet och att därmed fler väljer att avsätta sin ATK till pension. Tillsammans med månadsberäkningen har därför flera steg tagits för att förbättra våra medlemmars pension.

I den kommande avtalsrörelsen är även förhoppningen att vi kan fortsätta att förbättra avsättningen till deltids pensionen. Nu uppgår avsättningen till en procent. Här behövs en högre avsättning för att möjligheten att gå ner i arbetstid i slutet av arbetslivet även ska bli en praktisk möjlighet för fler.

Sammanfattningsvis tar vi tillsammans flera viktiga steg för att förbättra villkoren på avtalsområdet. Vi behöver trots detta tillsammans inom LO fortsätta att sätta press på ansvariga politiker för att förbättra det allmänna pensionssystemet i Sverige. Det pensionssystem som infördes 1995 har inte alls levererat det som utlovades. I stället ser vi gradvis sänkta kompensationsnivåer. På flera lägre avlönade avtalsområden är det idag mer regel än undantag att pensionen, trots ett helt yrkesliv, behöver kompletteras med garantipension. Garantipension var tänkt som ett yttersta skyddsnät för ett fåtal. Idag har det snarare blivit tvärtom. Därför är det även framöver viktigt att prioritera bättre pensioner i kommande avtalsförhandlingar. Pappers medlemmar förtjänar en bra pension!

Robert Sjunnebo

Pappers förhandlingschef

Krångligt att få grepp om pensionssparandet?

Vi hjälper dig gärna – boka tid så möts vi antingen digitalt, via telefon eller på något av våra kontor.

roslagensparbank.se/boka, scanna QR-koden eller ring 0176 - 770 00

Vill du kolla själv?

Gör en digital pensionsrådgivning direkt i appen eller i internetbanken.

Roslagens Sparbank

Den 23 februari samlades ungdomskommittén för att ha en verksamhetsplanering gällande 2024.

Syftet med verksamhetsplaneringen var att samla gruppen för att sätta upp kommitténs mål. Helt enkelt diskuterade vi vad vi ungdomar vill uppnå. Vi bestämde även vilka aktiviteter under året som gruppen ska genomföra.

Vi bestämde att vi i ungdomsgruppen vill visa oss mera ute på de lokala skolorna, där vi kanske kan få träffa eleverna i årskurs 9 på Hallsta skola eller eleverna på Carl Wahrens gymnasium för att berätta vad facket är och varför det är så himla viktigt att faktiskt vara med i facket.

Under verksamhetsplaneringen diskuterade vi framtiden och vad vi vill åstadkomma med att starta upp en välfungerande ungdomskommitté på avd.68. Vi har tagit initiativ och vill gärna träffa andra avdelningars unggrupper för att kunna utbyta erfarenheter och kunskap. Även tillsammans med dem genomföra roliga aktiviteter ihop. Vi vill

gärna få möjligheten att få besöka andra avdelningar för att se hur deras arbete fungerar.

Vi har konstaterat att vi behöver jobba med teambuilding för att stärka gruppen i sin helhet. Det kommer vi göra genom att anordna lokala aktiviteter.

Vi planerade även in lite roliga kurser vi ska åka på under året. Elin Hallén och Ronja Forsén har anmält sig till Pappers egen ungdoms kurs som hålls ute på Runö Folkhögskola i Åkersberga.

För närvarande är vi sex ungdomar i ungdomskommittén men vi vill såklart bli fler. Under verksamhetsplaneringen diskuterade vi hur vi ska kunna värva flera ungdomar till kommittén.

Som helhet var mötet väldigt givande och vi ska snart ses igen för att planera vidare.

Emma Sjögren

Handbok i frihet

Våra vänner, Johan Althoff och Robert Nyberg, har gjort det igen. Det vill säga, slagit ihop sina påsar och frambringat en ny skrift där Johan svarar för orden och Robert för bilderna. Boken, på 150 sidor, har fått den anspråkslösa titeln "Handbok i frihet" med underrubriken Världen genom ord.

Och man börjar verkligen från början. Althoff skriver "Ord fanns inte. Verkligheten redde sig ändå. Partiklar för omkring. Materia klumpade ihop sig till stjärnor och planeter. Det ena gav ordlöst det andra. Ända tills materien organiserade sig till medvetande. Då uppstod något nytt." När ett medvetande har uppstått behövs ord och det är den begynnande resan som paret Althoff/Nyberg tar oss med på. Ur medvetandet föds kunskap och kunskap utvecklas till språk.

En stor del av Johan Althoffs författarskap kretsar kring

språket, dess användning och utveckling. I den här boken tar han det grundligt men det är roligt framställt. Hjärnan omvandlar tingen till tankebilder. Om jag säger "varmkorv" så omvandlas det till en tankebild i din hjärna, du ser en "varmkorv" utan att den finns – i alla fall inte där och då. Bilden bygger på dina erfarenheter av "varmkorv". Sen blir det lektioner i ordklasser, i abstrakt och konkret. Johan ger exempel på ord med särskilt kraftfull verkan t ex frihet, jämlikhet, kärlek, svek osv.

Därefter kommer han in på vår förmåga att väva samman nu, då och sedan till komplexa föreställningar som ger oss frihet att planera och handla medvetet. Med hjälp av en gräddtårta och en tennisboll visar Johan oss hur vi kan leka med fantasin och se saker vi aldrig sett. Han övergår till känslor och konstaterar att utan känslor skulle ingenting betyda något för oss. Känslor fanns före språket. Sedan skriver han om berättelser och människors förmåga att tänka kollektivt. Och så fortsätter det – ni förstår. Johan säger: Språket tar aldrig slut. Hur mycket vi än säger till varandra minskar inte utrymmet för det som ytterligare kan sägas. Språkets oändlighet gör att vi varje dag skapar massor av meningar som aldrig funnits förut.

I slutordet försöker författaren förklara orden fri och frihet och anser att dessa är djupast förbundna med vår existens.

Robert Nybergs bilder är till synes enkla men geniala och tillsammans fortsätter de genomföra en folkbildning när den är som bäst. Läs den!

Roger Berglund

Lite om papperslagringen, ett ständigt återkommande sorgebarn

» En återkommande fråga har varit den besvärliga magasinssituationen. Vi har växt ur nuvarande magasinstrymmen. Många olika papperskvaliteter och småposter har medfört att mycket papper ”stängs in” omflyttningar har resulterat i omfattande skador på rullarna och en besvärlig arbetssituation. Rullar blir ofta överställda i truckgångarna samtidigt som både större rullar och större truckar ställer krav på att gångarna bör breddas. En magasinssgrupp har tillsatts men den har fått läggas ner då enighet om nya förslag ej har kunnat uppnås”

Detta referat är baserat utifrån Hamnklubbens verksamhetsberättelse 1990 och beskriver ett ständigt återkommande problem för oss hamnarbetare. Mycket har kunnat förbättras med, bland annat, effektivare planering. Dock har vi, under årens lopp, trots framförd kritik, blivit av med mycket magasinstrymme som har blivit till verkstäder och annan verksamhet och det har knappast förbättrat situationen.

Dock ser jag i Pappersmagasinets vårnummer 2006 Att Börje Nordström skriver följande om Magasinssituationen. ”Äntligen har det gått upp för ledningen att vi behöver större lagerutrymmen här i Hallstaviks hamn. När vi tidigare framfört sådana idéer, har vi alltid fått svaret att pappret inte skall stå lagrat här utan befinna sig på väg till kunderna. Detta system har kallats ”just in time” som är engelska och betyder ungefär: rätt i tid. I praktiken

funkar det inte så, vilket man alltså sent omsider insett. Nu är fabriksledningen i stället inne på att fylla ut delar av Edeboviken söder om fabriksområdet med färsk aska, som tydligen har egenskaper liknande betong, och ovanpå detta bygga ett nytt magasin för papper. Det blir i så fall det första sedan 1973. Och det börjar så smått bli bråttom eftersom man om sex år kommer att tappa viktig kompetens och ett mer lättarbetat magasin blir direkt livsnödvändigt.”

Någonting av detta blev det dock aldrig. Kanske berodde detta på att den eventuella ”viktiga kompetensen” försvann redan efter bara två år? Bristen på lager har ibland medfört att vi har fått hyra lager utanför fabriksdomänen. Under byggnationen av PM 11 blev vi, under en period, av med ”Gula tältet” som lagringsplats. Detta, i kombination med andra omständigheter, medförde att vi fick använda Rockwools gamla lager i Gimo för lagring av papper. Denna temporära lösning kom dock att pågå i c: a 10 år, vilket blev en väldigt dyr historia med mycket onödiga fraktkostnader.

Nu har lagersituationen åter hamnat på dagordningen. Detta på grund av att den senaste layouten medfört att de två magasinerna närmast bilutlastningen har återvändsgator, vilket har negativ påverkan på arbetsmiljön eftersom det blir väldigt trångt. Bland annat leder detta till förlitande ratt rörelser, men framför allt är det problem för de som ska ställa ut rullarna eftersom det finns väldigt begränsade ytor att vända på. En grupp är tillsatt för att titta på lösningar, dock är det väldigt svårt att se någon annan lösning än att vi måste ta bort lagerutrymmen i befintligt magasin och ersätta dessa i någon annan del av verksamheten.

De senaste årens nedläggningar av pappersmaskiner och andra verksamheter har medfört att stora lokaler står tomma och redan idag används delar av gamla returpappershanteringslokaler till lagring av papper. Skulle detta kunna utökas så att flera tomma lokaler skulle kunna användas som papperslager? Eller är det dags att damma av den gamla idén från 2006 om utfyllnad av Edeboviken för byggnad av nytt lager?

Robert Wahlström

KRYSSA TILL *Åååland!*

Webbpris **BUSS + BÅT T/R 180:–**
Ordinarie pris 210:–

Ta bussen
till båten!

Anslutningsbuss från Stockholm alla dagar
kl. 07.30 och kl. 12.30. Hemma igen kl. 16.45
och kl. 21.45.

Från Hallstavik alla dagar kl. 09.05 och
kl. 14.05. Hemma igen kl. 15.15 och kl. 20.15.

Du hittar din närmaste hållplats på
www.eckerolinjen.se/anslutningsbussar

Gör en **dagskryssning** med **M/S Eckerö** och ha det
mysigt drygt fyra timmar tur och retur över Ålands hav.
Ombord kan du njuta av en **smakrik skärgårdsbuffé**
eller **à la carte** och koppla av till **trevlig underhållning**
av våra kryssningsvärdar, trubadurer eller liveband.

♪ Vi tar Eckerö Linjen idag! ♪

ECKERÖ **LINJEN**

www.eckerolinjen.se • Tel. 0175-258 00 • Öppet alla dagar

■ VAD GÖR DU NU? ELIAS HOLMGREN

Sommaren 2022 slutade Elias Holmgren på Hallsta Pappersbruk efter många år i olika roller. Han började 2001 med att sommarjobba som trädklippare på massaupplösningen PM11. Efter det har han bland annat jobbat på Emballeringen, PM11, och jobbat på HR-avdelningen som utbildningsansvarig och som HR-chef de senaste tre åren innan han slutade. Nu jobbar han som HR-strateg och förhandlingsansvarig på Tiohundra inom området sjukhus och primärvård.

-Arbetsuppgifterna är liknande de jag hade på Hallsta men verksamheten är mycket mer komplex med fler yrkeskategorier och kollektivavtal att hantera. Precis som på alla arbetsplatser är arbetsrätten det primära att ha koll på. Sen är det väldigt viktigt att man kan verksamheten om man ska jobba inom HR. När jag började jobbet på Tiohundra var jag ute på praktik för att lära mig hur olika kategorier jobbar, hur jobbar en läkare, en sjuksköterska osv, det är jätteviktigt, säger Elias.

Pappersmagasinet är naturligtvis nyfiken på hur Elias ser på avd 68 nu när han fått lite distans till arbetet här.

-Relationen med avd 68 var bra. Vi kunde ha informella samtal och diskutera frågor på djupet och förstå varandras ståndpunkter. Pappersbruket är också ett mycket mindre

företag än vad Tiohundra är, här kunde man gå över och snacka på ett annat sätt. Men jag har en bra relation med Kommunal också, det är ungefär lika samarbete som vi hade med avd68 om än i större skala då Kommunal är så mycket större.

Ett byte av arbetsplats till Norrtälje då Elias även bor i Norrtälje påverkar livet i stort som smått.

-Ja det har betytt jättemycket. Nu kommer jag hem i tid för att kunna skjutsa barnen till deras aktiviteter. Jag åker dessutom hem på lunchen, då vi numera har en till familjemedlem på fyra ben att ta hand om. Det är ett annat liv och jag är mer närvarande i familjen. Men såklart saknar jag Hallsta Pappersbruk emellanåt. Jag är oerhört tacksam för den tid som varit och vem vet, jag kanske söker jobb här igen en vacker dag, säger Elias.

Vad gör du på fritiden?

-Jag har börjat vindsurfa och är ute året runt, mest vid Kapellskär men även på Singö vid Svartklubben. Nu på vintern är jag ganska ensam därute. Det är superkul och man måste vara helt fokuserad på det man gör och släppa tankar på allt annat. Bästa återhämtningen!

Carita Holmberg

Elias i högform ute på vågorna

■ BÖRJE FALKHÄLL - TILL MINNE

Med sorg i hjärtat tog vi emot informationen att vår kompis och fd. Pappers medlem har gått ur tiden.

Börje jobbade länge på bruket som blekare på PM11. Jag själv jobbade på PM2 och då våra manöverrum var så nära fikade vi ofta ihop. Det var där jag började min bekantskap med denna kloka man. Med Börje kunde man

prata om allt. Han hade en så bred kunskap om både arbetslivet och samhällslivet.

Under neddragningsprocesser på bruket beslutade Börje att lämna bruket. Han hade en stor dröm om att starta ett tryckeri. Och med det lyckades han med bravur. Han började ge ut ett lokalt informationsblad – Profileraren. Den var uppskattad av alla Hallstas invånare och framförallt företag. Många föreningar minns Börje som en glad farbror som alltid ställde upp och för en billig penning tryckte deras verksamhetsberättelse och andra tryckta saker.

Börje var alltid trogen Pappers. Tillsammans utvecklade vi den lokala medlemstidningen PappersMagasinet till en nivå som en liten facklig förening som vi är inte borde klara!

Börje kommer alltid att finnas i våra tankar och i hjärtat! Hallstaborna kommer aldrig glömma sin ”Tryckare”.

Vila i frid min vän!

Aleksandar

FRÅN KO-TRÄFFEN

Robert i samtal med killarna på UH-norr

Kontaktombudsträffen blev som vanligt lärorik och intensiv. Utom den fackliga informationen som den här gången handlade om ansvarstillägget, lönerrevisionen, särskilda lönegruppen och den obligatoriska sjukförsäkringen hade vi en speciell och uppskattad gäst – Robert Sjunnebo, förbundets förhandlingschef. Som en del av den årliga medlemsdialogen besökte han vår avdelning. Efter en två timmars samtal med kontaktombuden och diskussion bland annat om demokratins vikt besökte Robert även fabriken där han träffade många medlemmar.

Anders Lidén, vår studieorganisatör informerade på mötet om de två utbildningsinsatser som ligger nära i tiden. Han håller på för fullt att förbereda vårens Facklig grundutbildning (FGU). Den är avdelningens egen produkt anpassad till våra egna behov. Då styrelsen gjorde den så gott som obligatorisk och tillgänglig till alla nyanställda redan första året valde vi att anordna den två gånger per år. Kursutvärderingen visar att den verkligen är uppskattad bland våra medlemmar. Den andra kursen som redan

haft introduktionsmötet är Motorsågskursen. Också den uppskattas högt.

Kontaktombuden diskuterade i grupper årets lönerrevision som har precis har börjat. Man spånade om hur fördelningen av den lokala potten kan se ut. Det hjälper oss som förhandlar slutlösningen väldigt mycket.

Aleksandar

Robert Sjunnebo i samtal med KO

■ TOBIAS BAUDIN PÅ BESÖK

Knappt två veckor tidigare ringde min bekant Ingrid Rudin och berättade att Tobias Baudin, Socialdemokraternas partisekreterare, gärna vill träffa våra medlemmar, brukets ledning och avdelningsstyrelsen. Ett sådant tillfälle missar man inte. Det är många frågor och problem som man som facklig möter i vardagen och grubblar om. Ett ypperligt tillfälle att både påverka politiken och även avkräva några svar. Då vi hade styrelsemöte samma dag passade Tobias besök perfekt. Under nästan en timme diskuterades aktuella samhällsfrågor med honom och Ulrika Falk, vår egen kommunalpolitiker. Styrelsen var nyfikna på att höra hur den redan kommunicerade arbetstidsförkortning som Socialdemokraterna håller på och utreder ska fungera i praktiken. Tobias informerade om att utredningen pågår och att det är för tidigt att komma med detaljer. Emma Sjögren undrade om Socialdemokraterna kommer, om de vinner makten tillbaka, satsa på byggstödet igen som för ett antal år sedan gav bland annat Hallstavik alla de lägenheter som Thelander-son byggde. Det kommer göras och det behövs intygade Tobias.

Efter mötet med avdelningsstyrelsen träffade han plats-

Tobias diskuterar samhällsfrågor med Örjan Jansson och Elin Hallén

chefen Anders Thorén. Anders gav honom en beskrivning av de utmaningar som branschen har. Inte minst diskuterades våra dåliga vägar.

Besöket avslutades på fabriken golv där Tobias i samtalet med operatörerna fick veta mer om tillverkningsprocessen.

Aleksandar

Livliga diskussioner i styrelserummet

AVDELNINGENS KONST BRITT-MARIE SÖDERMAN DEL 2

I PappersMagasinet nr 1 2023 berättade vi om Britt-Marie Söderman, tjejen som föddes på Svartklubben 1944 där hennes far var lots. När hon skulle börja skolan fick hon flytta över till Singö och den senare skolgången gick Britt-Marie i Hallstavik. Här blev hon kvar och fick så småningom börja arbeta på sulfiten på pappersbruket. Hon var konstnärligt lagd och tyckte om att teckna och måla. Hon deltog också i en novelltävling som ordnades på bruket 1995 och där Britt-Marie fick ett hedersomnämmande. Hon skrev även andra texter.

Britt-Marie var medlem i Pappers och när avdelning skulle fylla 75 år fick hon frågan om att göra några bilder till en utställning. Det blev sammanlagt ett dussintal som avdelningen sen köpte av henne. En av dessa bilder, kvinnor som stormar in på bruket, publicerades senare också i

Kalle Güetters 100-års historik.

Britt-Marie hade åsikter hon stod för och kunde vara rapp i repliken. Ett exempel på hennes frispråkighet var när Pappers hade sin jubileumsmottagning i biograf Rosen 1990. Platschefen Bernt Björk hyllade Pappers avd. 68 och uttryckte sin tacksamhet över det goda samarbetet med facket. Då höjde Britt-Marie sin röst ut över lokalen med kommentaren ”Ja – som hund och katt”. Sådan var hon.

Vi väljer att här visa ytterligare några av hennes tuschteckningar vi har ramat in eller sparat i vårt arkiv. I förra tidningen var de mest den äldre tiden som skildrades, i detta nummer är det den senare historien. Britt-Marie Söderman avled 1997 i en ålder av 53 år.

Roger Berglund

Fackföreningsmöte på Folkets Hus

Avlöning då och nu

Studiecirkel hos ABF

Kvinnornas inträde på Holmens Bruk

Häromdagen satt jag på expeditionen och tänkte att det var så länge sedan jag såg Kurre. Det gick knappt en timme så står han på min fönsterbräda och knackade. Fan Kurre du är telepatisk! – sa jag, glad att se honom igen. Jo Aleks jag tänkte komma tidigare men du vet hur det är – jobbet och familjeansvar gör att man nästan aldrig har tid att träffa polare. Trivs du bra på jobbet Kurre? – frågade jag försiktigt då jag visste att just den här perioden i skogen är jobbig. O ja, det gör jag verkligen – sa Kurre – fast det är lite motigt just nu! Produktionen av ekollon har stannat och stygga vargen är missnöjd och hotfull. Jag såg verkligen oro i Kurres ögon när han pratade om jobbet och försökte trösta honom. Det ordnar sig Kurre – sa jag.

Aleks, jag är här både för att träffa dig och även ställa en facklig fråga till dig som jag har grubblat över. Stygga vargen vill boka medarbetarsamtal med mig – vad ska jag göra Aleks? Är det farligt? Nej Kurre det är inte farligt om du sitter på ett tryggt avstånd från honom! De samtalen är

både bra och viktiga för både din och vargens utveckling. Ett medarbetarsamtal är ett personligt, systematiskt och planerat samtal mellan dig och vargen. Med rätt användning är detta ett bra verktyg för en effektiv planering, uppföljning och utveckling av er båda och skogen allmänt. Samtalet handlar inte om att ni ekorrar ska “bedömas” över hur ni utför ert arbete. I stället är det ett samtal om er arbetsituation. Syftet är att det ska bidra till att skapa en bra grund för både personliga prestationer och en god arbetsmiljö, och på så sätt främja förtroende och öppenhet mellan dig och vargen. Och därmed förbättra kommunikation och samarbete. Dessutom är det ett bra verktyg för planering och utveckling. Därför kallar ett antal skogsföretag ett sådant samtal även för utvecklingssamtal. Det är vargen, alltså din närmaste chef med personalansvar, som är ansvarig för att anordna ett medarbetarsamtal. Det är också han som ser till att medarbetarsamtalet är utformat för att bli lyckat. Dock är det viktigt att komma ihåg att både han och du, alltså både medarbetaren och chefen, har ett gemensamt ansvar för att medarbetarsamtalet lyckas och genomförs med tillit och känsla av jämlikhet. Det ska alltid upprättas minnesanteckningar som speglar samtalet. Det är viktigt att veta vad vargen och du har diskuterat och kommit överens om.

Hoppas Kurre att du förstår bättre nu hur viktigt det är att hålla utvecklingssamtal. Bra Aleks! Jag samlar mina ekorrar till avdelningsmöte och ber dem att inte strunta i dessa samtal när vargen och hans chefer erbjuder dem. Bra Kurre! Du är en duktig förtroendevald – sa jag innan han skuttade vidare mot skogen.

Aleksandar

Socialdemokraterna

INGA PENGAR TILL KRIMINELLA FÖRETAG

Rösta på Johan Danielsson i EU-valet 9 juni

Slipstolar i Sliperi 3. Varje slipstol är ett kedjeslipverk där ved pressas mot en roterande slipsten med hjälp av mekaniska pressanordningar. Av friktionen bildas värme. Därför tillsätts vatten för att kyla och tvätta stenen. Veden mjukas upp av värmen och vattnet och fibrerna bryts loss och mals till en massa bestående av fibrer och vatten.

Manuell inmatning av ved i ett kedjeslipverk, före 1944.

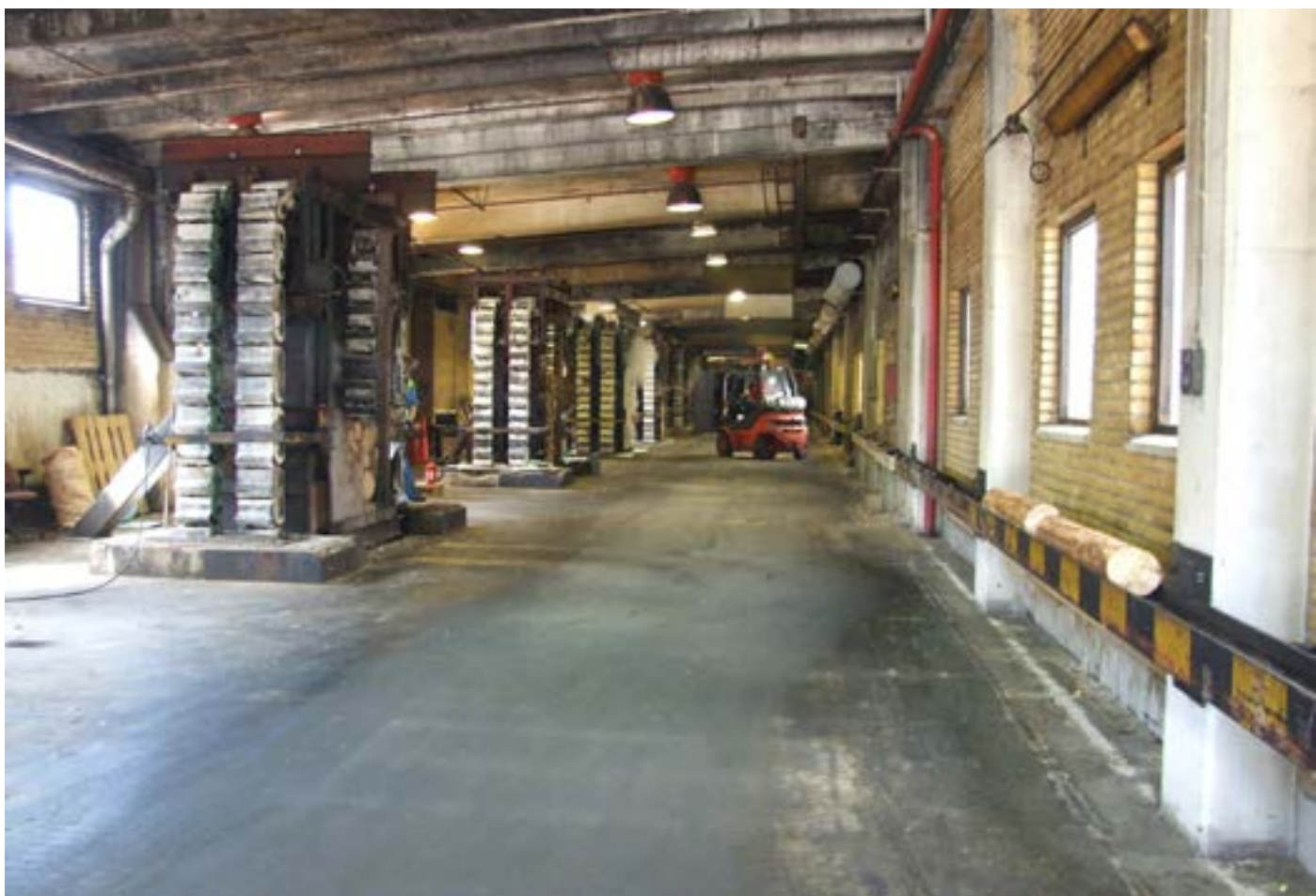
Sliperiverksamhet på Hallsta pappersbruk

Sliperi 1 låg vid holländeriet och startade med torrved den 4 augusti 1915. Massan förvarades i källaren tills den första pappersmaskinen, PM6, kördes igång den 11 september.

I början av 1920-talet behövdes mer slipmassa och Sliperi 2 byggdes vid gamla barkhuset, sliperiet fick namnet Östra Sliperiet. Inför starten av PM3 1962 byggdes Sliperi 3. Det dröjde inte länge innan ytterligare massacapacitet behövdes och Sliperi 4 byggdes 1969 intill Sliperi 3. Alla sliperier utvecklades genom åren och utökades med slipstolar och ny teknik. Som mest fanns 27 slipstolar fördelat i fyra sliperier på Hallsta Pappersbruk. Detta var 1973.

I takt med att den nya tekniken med TMP-massa infördes och utvecklades från mitten av 1970-talet lades sliperierna ner bit för bit.

Sliperi 3 var sist kvar och försåg PM3 med slipmassa, det kördes fram till att PM3 stängdes den 22 oktober 2013.

Sliperi 3, 2011. Två år innan det stängdes. Inmatning av ved i kedjeslipverken gjordes med truck.

Fd sliperi 3, 29 februari 2024. Används numera som förrådslokal.

■ ROSPIGGARNA INFÖR DEN NYA SÄSONGEN

Antonio Lindbäck

Foto: Roffe Lundstedt

Pappersmagasinet träffar en trupp från Rospiggarna under deras träning på Friskis och Svettis gym i Hallstavik. Idag görs ett Cooper-test, ett konditionstest utvecklat för militären som går ut på att springa så långt som möjligt på 12 minuter. Tränare är Piotr Zyto och Ken Magnusson.

Peter Jansson som är lagledare för Rospiggarna berättar att förväntningarna inför säsongen 2024 är höga.

- Vi har kommit till semifinal under de senaste åren, i år vill vi göra bättre. Vi har inte de namnkunnigaste i laget men vi har flera unga som vi tror kommer att överraska under året. Och vi hoppas att Victor Palovaara kommer tillbaka i den form han var för två år sedan.

Peter började som lagledare för Rospiggarna 2019 och trivs i rollen, i Rospiggarna och i Hallstavik.

- Vi kör speedway på hög nivå, det är kul att vara delaktig i en klubb och jobba tillsammans. Jag har fått kompisar för livet och folk här är trevliga och familjära när man lärt

känna dem. Det finns mycket hjärta i bygden. Vi har folk från 12 år upp till 75 som hjälper oss och jobbar under matcher. Men vi behöver utöka och bli fler ideella krafter och få en ännu starkare organisation, säger Peter.

Inför säsongen 2024 har föreningen stora planer för upplevelsen vid matcherna. Det kommer att bli musikuppträdanden i samband med matcher, familjeevenemang och de ser över matutbudet. Det är mycket på gång för att höja upplevelsen.

- Det finns ett stort intresse för speedway i bygden, det vill vi bygga vidare på, vi vill att alla ska känna sig som en del av Rospiggarna. Vi vill få matcherna att bli en träffpunkt där man tittar på speedway och umgås. Det ska vara en folkfest varje tisdag! Sägar Peter.

- Och massor av publik! Det är superviktigt, förarna känner stödet och en stor publik hjälper och lyfter förarna. En drömkväll börjar med mycket folk redan kl 16.30 som lyssnar till musikunderhållningen, umgås och har trev-

ligt, barnen leker och solen skiner. Strax innan match är vi flera tusen på läktarna och vi får se en spännande match där vi vinner med två poäng. Det är planen, säger Peter och ler.

Antonio Lindbäck, professionell speedwayförare sedan 23 år, assisterar tränarna idag på gymmet och kommer att vara Rospiggarnas lagkapten under 2024.

- Det känns bra, det är mer ansvar och jag ska dela med mig av råd och erfarenheter så gott jag kan och stötta laget. Jag ser fram emot säsongen 2024, laget ser bra ut och vi ska ge allt! säger Antonio.

Fabian Magnusson, 13 år, har just gjort Cooper-testet. Han har varit med i ungdomslaget i två år och kör tävlingar varje helg under sommaren. I år ska han gå från att köra 85cc till 250cc.

- Pappa och jag har alltid varit på speedway. Jag ville prova att köra och tyckte det var kul. Det roligaste är att köra fort och att träffa kompisarna, säger Fabian.

Pappersmagasinet frågar om framtidsplanerna.

- Jag ska köra GP, säger Fabian tvärsäkert.

Dante Johansson, 17 år, är från Hallstavik och har fina meriter som 250cc-förare. Bland annat ett individuellt SM-silver, silver i 250cc-serien och ett brons i par-VM för Sverige. I år ska han köra första säsongen i Bauhausligan.

- Det ska bli kul att inte behöva åka så sakta längre, ler Dante som nu går upp och kör 500cc.

Dante går Fordonsprogrammet på Carl Wahren gymnasium i Hallstavik.

- Jag trivs jättebra, just nu är jag ute på praktik på en bilverkstad. Det fungerar bra att kombinera med träningar och matcher, säger Dante.

Carita Holmberg

Dante Johansson

Foto: Roffe Lundstedt

Antonio Lindbäck och Peter Jansson

Hemmamatcher:

Tisdag 7 maj: Lejonen

Tisdag 21 maj: Dackarna

Tisdag 11 juni: Vargarna

Tisdag 18 juni: Indianerna

Onsdag 3 juli: Smederna

Tisdag 23 juli: Piraterna

Tisdag 6 augusti: Västervik

Bortamatcher:

Tisdag 14 maj: Västervik

Tisdag 4 juni: Piraterna

Tisdag 25 juni: Indianerna

Tisdag 2 juli: Smederna

Tisdag 16 juli: Vargarna

Tisdag 30 juli: Dackarna

Tisdag 13 augusti: Lejonen

■ VÅGAR FACKFÖRENINGSRÖRELSEN TÄNKA NYTT?

Kim Söderström och Lars Jonsson

Alla vi som gått en facklig grundutbildning har fått berättat för oss hur och varför fackföreningar uppstod. Kursledaren har fånglat oss med berättelser tagna ur verkliga livet. Vi vet att vi är sprungna ur fattigdom, svält och djup orättvisa. Ur denna misär reste vi oss. Det var inte enkelt då all makt fanns hos de besuttna, alltså hos de som ägde företag, fabriker eller hade gamla ärvda pengar.

Vi tog oss ur detta genom organisering. Det är nog inte många som förstår vilka uppoffringar tidigare generationer gjort. Trots att all makt, både politisk som ekonomisk fanns hos högern och borgarna, lyckades dina och mina förfäder genom organisering göra Sverige till ett anständigt land.

Detta skedde alltså under förra sekelskiftet då Sverige var ett av Europas fattigaste länder.

Under denna tid förstod våra föregångare att det inte räckte med enbart facklig organisering. För att vi på riktigt skulle kunna bygga ett anständigt samhälle behövde

"LO borde utreda en ny bred lönepolitik som syftar till att nå en ökad löneandel av förädlingsvärdet, hög sysselsättning, inkomstjämlighet och minskade klassklyftor!"

vi även arbeta politiskt. Därför bildade facken ett politiskt parti, Socialdemokratiska arbetarepartiet (SAP). SAP genomförde allmän och lika rösträtt, 8 timmars arbetsdag, allmän sjukförsäkring, semester och hela vår välfärd.

Det finns olika orsaker till att en grupp människor bildar ett politiskt parti men det är tydligt varför arbetarna 1889 bildade det Socialdemokratiska arbetarepartiet.

Fackligt följde många år av strejker och konflikter på arbetsmarknaden. Svenska arbetsgivareföreningen (SAF)

som var knuten till högern (Moderaterna idag), ville inte veta av några löneökningar eller andra villkorsförbättringar på arbetsmarknaden.

Känner ni igen er?

SAF har, slarvigt uttryckt bytt namn till Svenskt Näringsliv (SN). När LO och SAF inte längre skötte de gemensamma förhandlingarna lades SAF ner och istället uppstod SN vars syfte är lobbyarbete med udden riktad mot arbetarrörelsen.

Nåväl, det vi vill peka på är att SN och arbetsgivarna idag betar sig precis likadant som för 120 år sedan.

Vår fackliga strid består. Vi organiserade oss i fackföreningar för att vi skulle ta ut så mycket vi bara kunde av det mervärde som vi med våra händer och fötter skapade åt företagen. Företagen å andra sidan ville ha så stor profit som möjligt. Detta insåg våra kamrater i slutet av 1800-talet och det är exakt samma sak idag – Alltså den eviga konflikten mellan arbete och kapital.

Vi har genom åren haft olika lönebildningsmodeller i Sverige. Fram till slutet av 1930-talet förhandlade facken ensamma och tiden präglades av många strejker. Arbetsgivarna svarade med lockout.

Från 1950-talets början till mitten av 1970-talet hade vi den så kallade Solidariska lönepolitiken, en modell som fungerade väldigt bra.

LO/PTK (Privata tjänstemannakartellen) och SAF skötte avtalsförhandlingarna. Under denna tid låg arbetslösheten mellan 1–3 procent.

Inflationen låg på 4 procent och reallöneökningar på 4 procent.

Trots dessa fina siffror ökade företagens vinster.

Tyvärr tappade vi vår tro på modellen då arbetslösheten ökade i slutet av 1970-talet samtidigt som företagens höga vinster stack i ögonen. Under den här framgångsrika fackliga perioden blev Sverige världens mest jämlika land.

Från 1982 till 1997 hade vi ej samordnade förhandlingar. Därefter har Industriavtalet varit den lönemodell som alla LO-förbund mer eller mindre efterlevt.

Finns det några problem med nuvarande lönebildningssystem?

Under en följd av år har löneandelen av ekonomin varit låg och tidvis minskat. Det betyder att löntagarnas andel av det totala förädlingsvärdet minskat, samtidigt som ka-

pitalägarnas andel i form av vinst har ökat.

Den låga löneandelen och, ur historiskt perspektiv, höga arbetslösheten under senare decennier ger effekter i hela samhället med växande klyftor och avgrundsdjupa skillnader i människors framtidsutsikter.

Samtidigt som löntagarna ska ta ansvar kan vi se direktörlönerna slå nya rekord. Kanske mest magstarkt är matjättarnas VD-löner och bonussystem som slår i taket samtidigt som notan betalas av deras anställda och av oss alla som handlar.

Parterna inom industrin hänvisar till att märket gett reallöneökningar. Men såvida vi inte betraktar dagens låga löneandel som rimlig, kan inte reallöneökningar i sig sägas vara ett särskilt gott argument. Konjunkturinstitutets och SCB:s siffror visar att löneandelen minskat med nästan 17% av förädlingsvärdet.

Fackföreningsrörelsens ambition måste vara att öka löneandelen, dels som ett rättvisekrav, dels för att en ökad löneandel är en förutsättning för att minska arbetslösheten.

Under åren då vi inom LO bedrev så kallad solidarisk lönepolitik, fanns en bärande tanke om att inte endast generera hög reallönetillväxt utan också minska klassklyftorna, stimulera strukturomvandling, hög sysselsättning i kombination med låg inflation och samtidigt gynna exportindustrin och konkurrenskraften. Även om tiderna förändras, är det svårt att inte notera att under senare år då Industriavtalet varit bärande princip har inkomstskillnaderna ökat, arbetslösheten förblivit hög och löneandelen förblivit låg.

Vi anser också att vi bör återgå till att LO och PTK förhandlar tillsammans för att få en bred legitimitet.

Med detta sagt menar vi att vi måste våga låta LO utreda en ny bred lönepolitik som syftar till att nå en ökad löneandel av förädlingsvärdet, hög sysselsättning, inkomstjämlighet och minskade klassklyftor.

Kim Söderström, ordförande Byggnads GävleDala

Lars Jonsson, fackligt aktiv Byggnads

■ HALLSTAVIK I GAMLA VYKORT VIADUKTEN

Innan bron från Skärsta till Hallstavik byggdes kom de flesta åkandes, om man inte kom från Väddöhålet, via landsvägen från Edebo och ner till Häverösund och över Sundsbron där och sen vidare genom Gottsta / Hallstalund till Hallstavik. Det fanns visserligen en broförbindelse även vid dammluckorna i Skäret med den var inte anpassad till tyngre trafik.

1935 började varvsarbetare från Gävle att bygga den nya bron till Hallstavik och året efter stod den klar. Den var efterlängtd. Nu kunde de boende på respektive sida om Skeboån lättare ta sig till varandra och trafiken, fram för allt den tyngre, behövde inte ta omvägen via Häverödal. Folk kom att kalla den för Viadukten eller Järnvägsviadukten eftersom bron gick över järnvägsspåren på den östra sidan om ån. Den första bron var smal och om två timmerbilar möttes där fanns inte mycket utrymme för

någon mer. Säkerhetsfrågan kom i fokus efter ett tag och på 60-talet byggdes bron om och gjordes bredare. Därefter har den byggts om ytterligare en gång och försetts med belysning och en bred trottoar och är idag en välkommande symbol för Hallstavik.

Det kan nämnas att bron också har spelat en skönlitterär roll i Rose Tillberg-Mattssons serie om Hotelldirektörskan.

Men vad heter bron? Är det Hallstaviksbron eller Skärsta-bron eller är det fortfarande det mer neutrala Viadukten.

Roger Berglund

Stilstudie på Viadukten

Översiktsbild på nya bron och väganslutningen

Här ser man hur smal bron var och att det blev trångt när två lastbilar möttes.

Förunt - hörde jag bekantingen säga. Vadå förstrunt... sa jag ,sannolikt med en förvånad min över ett ord jag aldrig tidigare hört. Menade människan förunnat? För tunt? För tungt? Sin midja?

F ö r u n t, upprepade hon. Allt går förunt! ”Förunt” i meningen att allt upprepar sig och går runt, runt, runt, och att vi människor bara har att hänga med. Hänger man inte med halkar man efter eller av. Inget av alternativen är särskilt bra.

Det är mycket i livet och omvärlden som kan betraktas som gåendes förunt. Årstiderna är ett sådant exempel; vinter blir till vår, som blir till sommar, som blir till höst som blir till vinter igen. Ännu relativt förutsägbart dock, och i vår tid med ganska måttliga variationer.

Just den här vintern kan sägas ha bjudit på en lite mer traditionellt ”gammaldags” vinter med mycket snö och mycket kyla. Men en och annan dag har varit mer måttlig i det traditionella, tex den där söndagen mitt i februari då den av avd 68 arrangerade motorsågskursen drog igång!

Sex deltagare hade anmält sitt intresse och hade tidigare träffat kursinstruktören på Pappers expedition för att gå igenom säkerhet och upplägg för kursen samt vilken utrustning som skulle behövas, förutom själva sågen. Denna introduktion gjordes i god tid innan första egentliga kurstillfälle för att deltagarna skulle hinna komplettera eventuella luckor i utrustningen.

När det väl blev dags ”på riktigt” samlades kursdeltagarna, nu fyra till antalet då två av de anmälda fått olika sorters förhinder, vid Holmen Skogs kontor i Länna för vidare färd till en planerad avverkningsplats i närheten. Dagen bjöd på ett fåtal minusgrader, vindstilla och en strålande sol. En perfekt dag för skogen!

Tanken med denna första dag var att Torsten, vår instruktör, skulle bilda sig en uppfattning om vilken nivå deltagarna var på. Någon hade inte alls fällt något träd innan, medan andra hade gjort det med varierande framgång. Torsten gick igenom tekniken både teoretiskt, och visade sedan praktiskt, både vad gäller tekniken för fällning och kvistning. Efter det fick deltagarna, under Torsten stränga

övervakande, och goda råd, prova själva. Efter att ha visat att vi inte blev fullständigt tokiga med en motorsåg i händerna, blev vi utplacerade i varsin glänta, långt ifrån varandra självklart, där instruktionen tex kunde vara ”fäll i riktning mot solen” och den universella diton ”fäll inte fast”! Efter några fällningar kom Torsten tillbaka för att kontrollera snittytan på stubben. Här det kinkiga regler som gäller vid kommande uppkörning, då riktskären inte får skilja sig mer än ett fåtal mm mot uppsatta mått, det gäller även för det s.k. gångjärnet.

Mot slutet av dagen fick en av deltagarna uppleva hur det känns att fälla fast ett träd i ett annat. Det innebar att Torsten redan nu fick visa tekniken för att såga sig loss och förklarade samtidigt att det allra bästa är att inte fälla varken det första eller sista trädet på dagen...det är nämligen då det går åt, ja, skogen! Men utbildningen fortsätter under ännu några veckor!

Något helt annat än skogen är staden! Staden i det här fallet innebär Stockholm och här var nämligen deltagarna för den fackliga grundutbildningen på sin tredje och avslutande dag i december. Deltagarna hade bestämt att de ville åka till LO-borgen för att bl.a. träffa LO:s ordförande och sedan gå vidare till Pappers förbunds kontor.

När bussen släppt av oss vid Tekniska promenerade vi raskt till LO-borgen där Adnan Bozkurt strax tog emot oss, och visade oss runt i borgen, för att till slut hamna i plenisalen för en mycket intressant dragning av arbetarrörelsens historia kopplad till arkitekturen, inte minst runt Norra Bantorget. Ett annorlunda men uppskattat grepp!

Efter denna uppvisning tog vi oss uppför trapporna i borgen för mötet med LO:s ordförande Susanna Gideonsson. Hon förklarar genast att hon är ganska tidspressad men att hon ändå vill ta sig en stund med oss. Nyligen har det skett en fruktansvärd arbetsplatsolycka i Sundbyberg där en bygghiss rasat och fem personer miste livet. Vi uppehåller oss en stund i samtalet vid att döden har blivit så vanlig på jobbet och orsakerna till det. Vi pratar också om hur viktigt det är med fackliga representanter, skyddsombud och andra förtroendevalda, nyttan med olika utbildningar, det fackliga medlemskapet och hur allt hör ihop. Susanna tar sig tid med oss och verkar lugn trots att hon sagt sig vara på språng, men till slut måste hon gå. Vi tackar för oss och promenerar sedan vidare längs Olof Palmes gata och viker av mot Sveavägen för att få i oss lite lunch.

Efter lunchen har vi bara en kort promenad till Olof Palmes gata 11 – här ligger Pappers förbunds kontor. I recep-

tionen anmäler vi vår närvaro. En viss röra med tillhörande väntan uppstår då det samma dag är styrelsemöte på förbundet. Vem ska ta hand om hallstavikarna? Detta kompenseras sedan av att i stort sett hela förbundsstyrelsen inkl. personal ville säga hej. Dessutom blev det glass och bra samtal! Bra och även långa samtal innebar en viss omplanering av hemfärden och raska steg till bussen! Alla kom dock hem och verkade nöjda med dagen och kursen som helhet!

Annat som är i faggorna är att några av våra yngre medlemmar som tidigare gått FGU fortsätter att gå kurser, vilket är kul, nu är de anmälda till Pappers ungdomskurs på Runö i april. Vi återkommer om detta vid ett senare tillfälle.

Apropå aktuellt så ligger även planeringen för vårens fackliga grundutbildning just nu i sin linda, tanken är att ha en FGU på våren och en på hösten. Kanske kan man säga att den går lite förunt – hänger man inte med halkar man efter.

Anders Lidén

Höjda pensioner stärker statskassan

För femton år sedan skrev jag en rapport som visade att den allmänna pensionen hade sjunkit under den utlovade nivån på 60 procent av slutlönen. Några år senare kunde jag visa att detta inte var en tillfällig dipp i kurvan utan början på en nedåtgående trend. I dag är 45 procent i allmän pension det nya normala. En nivå som borde ha fått ansvariga politiker att agera, men hittills har kraftfulla åtgärder lyst med sin frånvaro. Konsekvenserna har blivit smärtsamma för pensionärerna. Inflationsstormen som svepte in för ett par år sedan förvärrade situationen ytterligare.

För att rusta det allmänna pensionssystemet så att det kan leverera en kompensation på 60 procent av slutlönen krävs tre åtgärder; höjd pensionsrätt, en pensionsgas och en modernisering av garantipensionen. Tre förslag som jag har lyft i en av mina tidigare krönikor och som också blev temat för ett av Folksams Almedalsseminarium i somras. Då hade vi inga detaljerade förslag om hur reformen skulle finansieras, vilket vi nu har tagit fram och nyligen presenterat för socialdepartementet.

I vårt underlag lyfter vi den inte ovanliga, men missvisande, beskrivningen om att det allmänna pensionssystemet är ett fristående finansiellt system som inte påverkar statens finanser. Förvisso stämmer beskrivningen med de politiska ambitioner som låg till grund för dagens pen-

sionssystem, men har under de senaste tio åren alltmer vuxit ihop med statskassan. Exempel på detta är de senaste höjningarna av grundskyddet för pensionärer som syftar till att kompensera de allt lägre pensionerna, vilket har fördubblat statens kostnader, från 24 till 50 miljarder kronor sedan 2020. Samtidigt inbetalas årligen mellan 19 och 23 miljarder kronor för mycket i pensionsavgifter än vad som används för att betala pensionssystemets löpande kostnader. Ett avgiftsoverskott som hamnar i statskassan. Därtill har AP-fonderna, som fungerar som pensionssystemets buffertfonder, levererat ett överskott på närmare 1 500 miljarder kronor sedan 2001, varav endast 272 miljarder kronor har använts för pensioner.

Vi har tagit fram tre modeller för höjd pensionsrätt och fyra alternativ hur dessa kan finansieras. Gemensamt för modellerna är de höjer pensionerna med 7 procent, till en kostnad på 25 miljarder kronor.

Tre av våra finansieringsalternativ skulle ge staten ett överskott på minst 8 miljarder kronor. Två av alternativen förutsätter att AP-fonderna fördubblar sin överföring till pensionssystemet. Ett upplägg som också innebär att pensionshöjningen finansieras av de som har byggt upp fonderna och inte skjuter över kostanden på yngre generationer. Samtliga alternativ skulle höja den allmänna pensionen med 2 000 till 2 600 kronor för en genomsnittlig pensionär.

Det går att höja pensionerna utan att göra avkall på pensionssystemets finansiella stabilitet och samtidigt stärka statskassan. Vilken modell för pensionsrätten och vilket finansieringsalternativ som bör användas är en fråga som ska avgöras av Sveriges folkvalda i riksdagen. Fick jag önska bör det ske redan i år så att pensionärerna kan rida ut inflationsstormen och kommande generationer står bättre rustade när nästa sveper in.

Håkan Svärdman

Pensionsexpert hos Folksam

Välj solceller för en ljusare framtid

Framtidssäkra ditt hem, sänk dina elkostnader och bidra till en mer hållbar framtid. Nu får du minst 5 procent rabatt på solceller från Svea Solar.

Ta del av erbjudandet på LOmervärde.se

Erbjudandet kan kombineras med Svea Solars publika kampanjer och gäller till och med 31/12-2024. Bank ID krävs för att logga in och ta del av erbjudandena.

**SVEA
SOLAR**
the sun is the limit

Irland

den gröna ön

■ VYKORT FRÅN IRLAND TOMMY CROON

Vi hade pratat om att åka till Irland i många år, jag och min fru Lollo. Vi har velat se naturen, slotten och uppleva irländska pubar. I somras blev det äntligen av och vi åkte tillsammans med ett par vänner till oss för att uppleva Irland under en vecka.

Vi började i Dublin och besökte Guinnessbryggeriet där vi fick en guidad tur och provsmakning. Det är verkligen pubar överallt i Dublin och mycket folk på alla pubar. På kvällarna spelas irländsk folkmusik och det är en härlig stämning. Ingen fylla, bara glada människor. Vi gick runt ganska mycket och tittade på staden, även det gamla Dublin med jättegamla pubar. Staden var trevlig och kul att se men den var ganska sliten och det fanns övergivna lokaler lite här och där. Det märktes att det varit en ekonomisk kris för några år sedan. Men nu verkar de ha ordnat upp det och det fanns framtidstro igen.

Efter Dublin bilade vi upp till Galway på norra Irlands västkust för att se Cliffs of Moher. Det är gigantiska branta klippor som stupar rätt ner i Atlanten. Högsta punkten är 214 meter över havet. Lunnefåglar och 20 andra arter häckar här, området är mycket betydelsefullt för fågellivet. Otroligt vacker utsikt och kul att se hur fåglarna klarade av att häcka på de branta klippväggarna.

Bilkörning på Irland är en utmaning med en hetsig vänstertrafik och där man ska kolla åt "fel" håll när man ska köra in i rondeller. Men bortsett från det så var det fint att bila runt på Irland, det är vacker natur och intressanta slott och borgar överallt. Och det är verkligen grönt på Irland. Men det är inte så konstigt när det regnar så pass mycket, det regnade även när vi var där.

Vi besökte också Kilkenny, en mysig liten stad. Här var vi till en berömd katedral, St Canice's cathedral, och ett slott, Kilkenny castle. Även ett besök i en väldigt fin park, Kilfane Glen and Waterfall, i närheten hann vi med.

Överlag var upplevelsen av Irland mycket positiv. Människorna var jättetrevliga och var nyfikna på oss. Hotellstandarden är visserligen lägre än vad vi är vana med och deras frukostar var inte mycket att skryta med. Men i övrigt var allt väldigt bra, vi åt mat på pubarna och den var jättegod. Men vi undvek den typiska Irländska maten med inälvor och stuvningar. Vi har sett mycket av lands-

Tommy med Kilkenny Castle i bakgrunden

bygden, den vackra naturen och all spännande historia. Och fanns det fyra hus på ett ställe så fanns det också en pub. Den stora behållningen för mig var publiket som var otroligt trivsamt med folklivet och irländsk musik, helt suveränt!

Tommy Croon

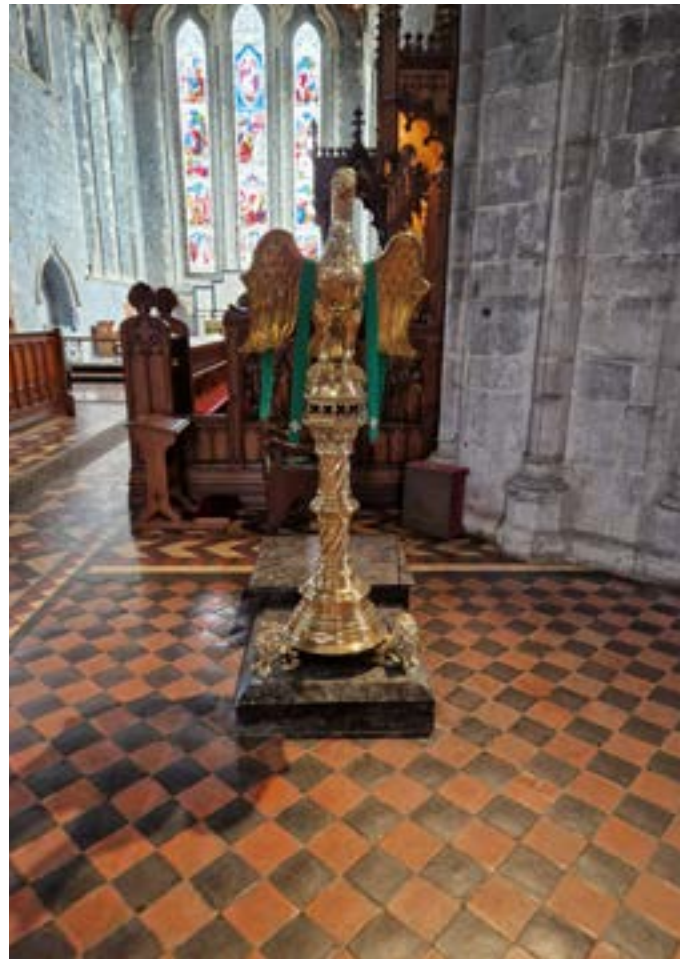
Kilkenny Castle

Cliffs of Moher

Trinity College i Dublin

St. Canicés cathedral i Kilkenny

Bar i Dublin

...och öl hade de...

Fakta om Irland

Huvudstad: Dublin

Officiella språk:

- Iriska
- Engelska

Statsskick: Parlamentarisk republik

Demografi: 4 921 50

Yta: 70 182 km²

Valuta: Euro

Nationaldag: 13 mars

Kilfane Glen and Waterfall i Kilkenny County

Fantastiskt vacker vattenfall i Kilkenny Glen and Waterfall

NR 4 KRYSSLÖSNING

Tyvärr publicerades ett kryss med fel nycklar.
Redaktionen beklagar detta.

MATLAGNING

Boeuf bourguignon(Frankrike) - 6-8 portioner

Ingredienser:

- 1 kg grytbitar- av nöt
 - 2 gula lökar
 - 4 vitlöksklyftor
 - 2 msk smör- + 1 msk
 - 2 tsk salt
 - 2 krm svartpeppar
 - nymald
 - 2 msk tomatpuré
 - 4 dl rött vin
 - 2 dl vatten
 - 0,5 dl kalvfond- konc
 - 2 lagerblad
- 4 kvistar timjan
 - 2 kvistar rosmarin
 - 250 g smålökar
 - 250 g champinjoner
 - 150 g rökt fläsk
- Garnering
- timjan- hackad
 - rosmarin
- Tillbehör
- potatismos
 - baguette
 - sallad

Gör så här

Putsa köttet och skär det eventuellt i mindre bitar. Skala och hacka lök och vitlök.

Bryn köttet i 2 msk smör i omgångar i en stekpanna. Krydda med salt och peppar och lägg över köttet i en gryta. Stek löken i 1 msk smör tills den fått fin färg. Tillsätt vitlök och tomatpuré och stek ca 1 minut. Lägg över löken i grytan.

Häll vin, vatten och fond i grytan och tillsätt lagerblad, timjan och rosmarin. Låt grytan koka upp och sedan sjuda under lock tills köttet är mört, ca 1 1/2 timme.

Lägg smålökarna i kallt vatten ca 15 min så blir de enklare att skala. Ansa och halvera champinjonerna om de är stora. Strimla fläsket. Stek fläsket i en stekpanna tills det fått fin färg. Ta upp på ett fat så länge. Stek lök och champinjoner i fett efter fläsket tills de fått fin färg. Blanda ner lök och champinjoner i grytan, sjud ytterligare ca 15 min. Blanda ner fläsket i grytan och strö över timjan och rosmarin. Servera med potatismos eller baguette och sallad.

Robert Nyberg - mina teckningar -

KRYSSET BÖRJE NORDSTRÖM

Dags för ett nytt kryss. Du behöver inte lämna in hela krysset när du löst det. De bokstäver som hamnat i de tonade rutorna bildar ett "lösenord".

Lämna in detta lösenord tillsammans med ditt anst-nr, namn och avd. så deltar du i dragningen.

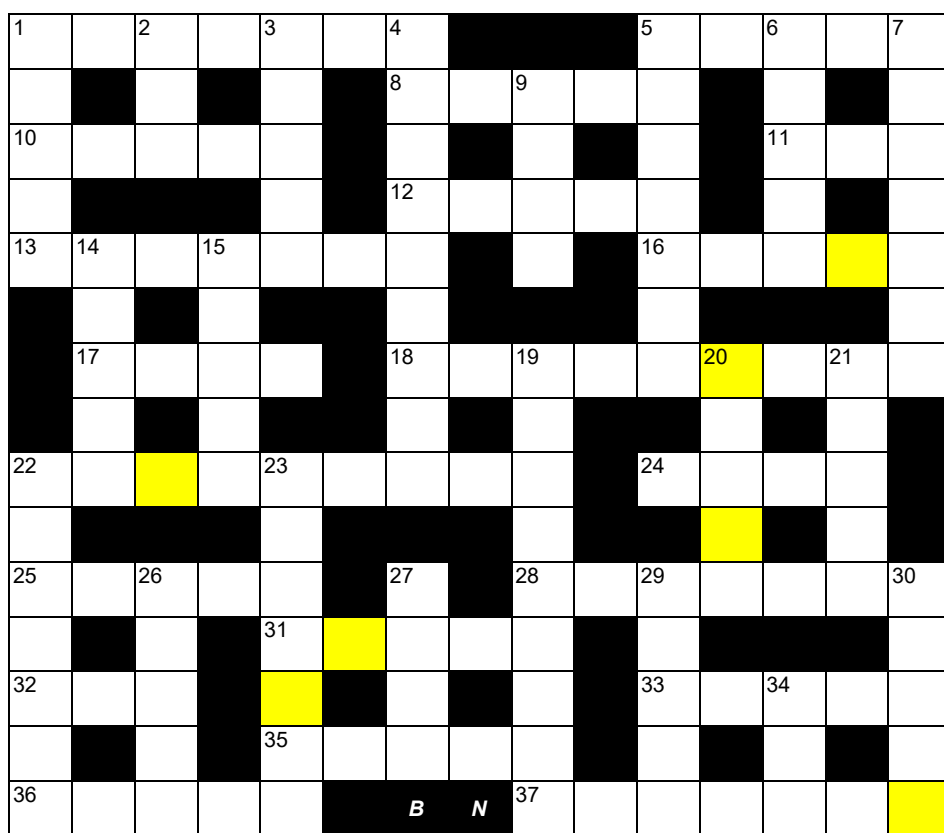
Du kan även maila lösenordet till oss :

avd68@pappers.se

Bland de inlämnade rätta svaren kommer vi lotta ut:

1: pris 2 st trisslotter

2: pris 1 st trisslott

Lodrätt

- Skåp i för eller akter
- I centrum 30 april
- Utövas i moské
- Sådant sidoläge finns
- Kan rekryteras till maskör
- Maja Gräddnos
- Plåga fram upplysningar
- Finskt jävlaranamma
- Flitiga
- Fårköttspett
- Utan personligt ansvar
- Förr -kiosk nu -butik
- Lasse med Musse
- Fundering
- Polisen i Midsomer
- L. Hammond
uppfann en
- Han med stentavlorna
- Sjöng med Sonny Bony på
60-talet
- Blir vi alla
- Fiat-stad
- Urna

Vågrätt

1. Hade stjärna på västen	16. Tequila-råvara	29. Bör skalas före förtäring
5. Platsen för orkestern	17. Ort med Brio-fabrik	31. Kort eftervärd
8. Talar hon i Moskva	18. Är kanske ballonger & divor	32. Bromssystem
9. Ämnar	21. Sno	33. Mittemot Calais
10. Pendel	22. Hårförkortare	35. Visas vid datafel
11. Salt droppe	24. Soldatämne	36. Svindel
12. Rock & barock	25. Filmstridis	37. Känd högerextremist
13. Mången bakom trålare	28. Bör ej hamna i brevlådan	

Inbjudan till

ÅRSMÖTE

Folkets Hus, den 3 april kl.16.00

På dagordningen:

- **Val av bl. a.:**
 - **Ordförande på 2 år**
 - **Styrelseledamöter på 2 år**
 - **Revisor på 2 år**
 - **Fråga om ansvarsfrihet**
- Fastställande av lokal medlemsavgift**

I ÅR KOMMER VI BJUDA PÅ UNDERHÅLLNING! TRUBADUREN DANIEL ANDERSSON UPPTRÄDER. ALLA MÖTESDELTAGARE BJUDS PÅ ENKLARE MÅLTID. DEN SERVERAS EFTER MÖTET.

VI KOMMER ÄVEN LOTTA UT NÅGRA FINA PRESENTER.

UVA TIMMAR UTGÅR TILL ALLA ÅRSMÖTESDELTAGARE

Välkomna!

REDIGERARE:

Aleksandar Srndovic

ANSVARIG UTGIVARE:

Pappers avd 68

NÄSTA NR:

Maj 2024

REDAKTIONEN:

Aleksandar Srndovic

Anders Lidén

Carita Holmberg

Emma Sjögren

Roger Berglund

KONTAKT:

Pappers avd 68

Hallsta Pappersbruk

763 81 Hallstavik

0175 26 390

www.avd68.com

